

Motion till riksdagen 2021/22:3193

av **Nooshi Dadgostar m.fl. (V)**

Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen anvisar anslagen för 2022 inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

Anslagsfördelning

Tabell 1 Anslagsförslag 2022 för utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Socialstyrelsen	765 160	10 000
1:2 Statens beredning för medicinsk och social utvärdering	91 251	±0
1:3 Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket	160 340	±0
1:4 Tandvårdsförmåner	7 062 169	2 350 000
1:5 Bidrag för läkemedelsförmånerna	33 444 000	500 000
1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård	24 868 886	4 520 000
1:7 Sjukvård i internationella förhållanden	511 472	±0
1:8 Bidrag till psykiatri	2 162 893	300 000
1:9 Läkemedelsverket	161 835	±0
1:10 E-hälsomyndigheten	120 078	±0
1:11 Prestationsbundna insatser för att korta vårdköerna	3 000 000	-3 000 000
1:12 Inspektionen för vård och omsorg	778 757	±0
2:1 Folkhälsomyndigheten	511 173	±0
2:2 Insatser för vaccinberedskap	120 500	±0
2:3 Bidrag till WHO	46 665	±0
2:4 Insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar	75 502	10 000

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
2:5 Åtgärder avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak samt spel	95 629	±0
3:1 Myndigheten för delaktighet	62 080	±0
3:2 Bidrag till funktionshindersorganisationer	188 742	±0
4:1 Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd	32 548	±0
4:2 Vissa statsbidrag inom funktionshindersområdet	785 514	±0
4:3 Bilstöd till personer med funktionsnedsättning	263 395	±0
4:4 Kostnader för statlig assistansersättning	25 043 066	±0
4:5 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet	8 660 490	±0
4:6 Statens institutionsstyrelse	1 867 518	±0
4:7 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.	669 151	±0
4:8 Myndigheten för vård- och omsorgsanalys	38 094	±0
5:1 Barnombudsmannen	26 939	±0
5:2 Barnets rättigheter	42 261	±0
6:1 Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Förvaltning	41 002	±0
6:2 Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Forskning	786 503	±0
99:2 Högkostnadsskydd för TBE-vaccin och avgiftsfritt för barn	±0	100 000
Summa	112 483 613	4 790 000

Anslag 1:1 Socialstyrelsen

Nationella vårdkompetensrådets övergripande uppdrag är att långsiktigt samordna, kartlägga och verka för att effektivisera kompetensförsörjning av personal inom hälso- och sjukvården och tandvården. Samordning och kartläggning av sjukvårdens kompetensbehov är mycket viktigt. Men den statliga styrningen av kompetensbehoven inom sjukvården för alla yrkeskategorier behöver stärkas. Regeringen och dess myndigheter behöver få en operativ roll. Brister i ledning och styrning nationellt skapar återkommande brist på olika kompetenser.

Läkarutbildningen är en viktig uppgift för att framtidens sjukvård ska förbättras. Nationella vårdkompetensrådet ska därför vara den samordningsfunktion som dimensionerar antalet AT-, BT- och ST-tjänster. Rådet ska även ansvara för att ta fram underlag för att kunna göra årliga prognoser av tillgång och efterfrågan på specialistläkare. Prognoserna behöver innehålla aktuella uppgifter om antal verksamma specialister och antal ST-läkare inom respektive specialitet samt åldersfördelning och sysselsättningsgrad. Vänsterpartiet avsätter 10 miljoner kronor mer än regeringen för detta ändamål 2022.

Anslag 1:4 Tandvårdsförmåner

Det nya förslaget för högkostnadsskydd innebär att alla kostnader över 2 000 kronor subventioneras fullt ut. Detta gäller de kostnader den enskilde har under en 12-månadsperiod. Förslaget innebär ett avskaffande av det nuvarande systemet där staten subventionerar 50 procent på kostnader mellan 3 000 och 15 000 kronor och 85 procent från 15 000 kronor och uppåt. Tandvårdsbidraget påverkas inte av förslaget, dvs. bidraget för kostnader under det nya högkostnadstaket på 2 000 kronor.

Systemet med en referensprislista behöver reformeras. Vänsterpartiet föreslår att de vanligaste behandlingarna får en bindande nationell taxa som innebär ett tak på vad respektive behandling får kosta, oavsett vårdgivare. Reformen skulle även i många fall ge billigare tandvård. Detta eftersom den nationella taxan i praktiken skulle innebära ett tak för de priser som vårdgivaren sätter. Kostnaden för båda förslagen uppgår, enligt en statisk beräkning, till 4,7 miljarder kronor 2023 och 2024. Reformerna införs den 1 juli 2022, varför kostnaderna halveras det första året. Vänsterpartiet föreslår därför en ökning av anslaget med 2 350 miljoner kronor jämfört med regeringen 2022.

Anslag 1:5 Bidrag för läkemedelsförmånerna

Kostnaderna för nya och sällan förekommande läkemedel kan vara höga, vilket gör att tillgången för patienter varierar beroende på vilken region man tillhör. Frågan har utretts i SOU 2018:89. Det finns en ganska bred enighet i socialutskottet om behovet av en nationell pott för att få en jämlik tillgång till denna typ av läkemedel.

Läkemedelsutredningen föreslog i sitt slutbetänkande förändringar i nuvarande system för läkemedelssubvention. Det bör även vara möjligt att två av förslagen enskilt kan genomföras. Ett läkemedelsråd beslutar årligen om vilka läkemedel som kan omfattas av systemet. Beräkningarna är presenterade 2018. Vänsterpartiet avsätter 500 miljoner kronor mer än regeringen för detta ändamål 2022.

Anslag 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård

För att säkerställa en god och tillgänglig vård är det helt avgörande att få fler att vilja jobba där och att de som redan arbetar inom sjukvården vill stanna kvar. Vänsterpartiet vill därför bygga vidare på den satsning på förbättrad arbetsmiljö, kompetensutveckling och förbättrade arbetsvillkor som vi fick igenom i budgetsamarbetet under förra mandatperioden. I spåren av coronapandemin är denna satsning extra angelägen. Vi avsätter totalt 4 miljarder kronor per år för detta ändamål. Vänsterpartiet tillför anslaget 4 000 miljoner kronor mer jämfört med regeringen 2022.

I dag lever ca 40 000 svenskar med sjukdomen ME/CFS. Den drabbar människor i alla åldrar men är vanligare för kvinnor i 20–40-årsåldern. ME/CFS är i dag internationellt klassad som en neurologisk sjukdom där kroppens immunologiska, endokrina och neurologiska system påverkas. Sjukdomen karaktäriseras av en ihållande eller ständigt återkommande trötthet och en generell sjukdomskänsla. Forskningen har inget entydigt svar på varför vissa drabbas av sjukdomen, men många av dem som insjuknat har gjort det i samband med någon form av infektion. Diagnoskriterierna är tydliga, men eftersom okunskapen är stor inom hälso- och sjukvården resulterar det allt som oftast i att patientgruppen söker återkommande vård för sina besvär och hamnar i långdragna processer i vårdkedjan. Det är ytterst viktigt att de behandlingar och åtgärder som sätts in är baserade på evidens och forskning inom området. Sjukdomen är komplex och leder ofta till långvariga sjukskrivningar. Många av dem som insjuknar vittnar även om svårigheter hos Försäkringskassan att få rätt till ersättning eftersom det i dag inte finns en tydlig diagnosbild som stämmer överens med klassificeringssystemet hos Försäkringskassan. Det är därför Vänsterpartiet anser att mer kunskap om sjukdomen behöver tillföras inom både hälso- och sjukvården samt Försäkringskassan. Ett

nationellt kompetenscenter för ME/CFS bör inrättas. Vänsterpartiet avsätter 10 miljoner kronor för detta ändamål 2022.

Det krävs en särskild satsning på att nationellt samordna och centrera kunskapen kring behandling och diagnostik av postcovid. Det nationella centret för postcovid bör fokusera på att samordna stödet till de som drabbats av postcovid och genom nära kontakter med regioner och andra berörda aktörer arbeta fram tydliga handlingsplaner och arbetssätt. Vänsterpartiet avsätter 10 miljoner kronor 2020 för detta ändamål.

Många människor med beroende far illa och stora nedskärningar inom både kommuner och regioner har inneburit att många med behov av hjälp har nekats vård och stöd. Grundstenen för att möta beroende är en väl utbyggd välfärd, solidariskt finansierad utan privata vinstintressen. En vård och behandling som bygger på forskning samt beprövad erfarenhet och evidens. Beroende handlar ofta om en komplex problematik som kräver olika typer av insatser beroende på hur omfattande problemen är. En framgångsrik beroendevård måste inkludera både beroendet och individens sociala situation i behandlingen. I dag är beroendevården alltför akutstyrd och det leder inte till någon lösning på lång sikt. För att bryta ett beroende krävs det sammanhållna vårdkedjor. Tidig upptäckt och kort rådgivning är effektiva insatser som kan förhindra en negativ utveckling, men de insatserna är sällan systematiserade och detta leder ofta till sena och ojämna sjukvårdsinsatser. Det finns i dag en stor brist på verksamheter dit människor med beroende kan komma och få hjälp innan det skadliga bruket har accelererat och skapat problem med exempelvis bostad och försörjning. Det ska vara lätt att söka och få hjälp. Beroendevården ska göras tillgänglig genom en central placering, anpassade öppettider, tydlig information samt särskilda mottagningar för kvinnor och unga vuxna. Det behöver göras en generell satsning i syfte att förbättra beroendevården. Vänsterpartiet avsätter 500 miljoner kronor mer än regeringen för detta ändamål 2022.

Sammantaget föreslår Vänsterpartiet att anslaget höjs med 4 520 miljoner kronor, utöver regeringens förslag 2022.

Anslag 1:8 Bidrag till psykiatri

Den psykiatriska vården behöver stärkas på bred front. I väntan på en mer omfattande reformering av den psykiatriska vården som sänker trösklarna för att söka stöd och få adekvat vård anser Vänsterpartiet att en förstärkning om 300 miljoner kronor per år är nödvändig. Inte minst i ljuset av den pågående coronapandemin krävs en satsning på att stärka den psykiska folkhälsan. Vänsterpartiet avsätter således 300 miljoner kronor mer än regeringen per år inom detta område.

Anslag 1:11 Prestationsbundna insatser för att korta värdköerna

Vänsterpartiet avslår regeringens förslag till anslag som innehåller prestationsbundna insatser för att korta värdköer. Detta är en uppföljning av den s.k. Kömiljarden. Regeringen avsätter 3 miljarder kronor för 2021, 2022 och 2023. Vänsterpartiet har i stället förslag om ökad personaltäthet och att förstärka kompetensutveckling samt att ge ökat utrymme för bättre arbetsvillkor för vårdpersonal. Detta är det centrala i att minska värdköerna. Detta är extra viktigt när pandemin slagit hårt mot vården, anställda och patienter. Vänsterpartiet har även förslag om att stärka vården i de regioner som är mest

glesbefolkade, vilket ger bättre förutsättningar för att korta vårdköer där. Vänsterpartiet minskar därmed anslaget med 3 miljarder kronor jämfört med regeringens förslag 2021 samt 3 miljarder kronor 2022 och 3 miljarder kronor 2023.

Anslag 2:4 Insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar

Vänsterpartiet vill att samhället ska intensifiera arbetet med att bryta stigma kring hiv/aids och tillse att kunskapen om icke-överförbar hiv sprids till berörda aktörer i samhället. Vänsterpartiet arbetar också för att det förebyggande smittskyddsarbetet, avseende både hiv och andra smittsamma sjukdomar, ska stärkas och att samhället med förnyad kraft ska nå grupper som hittills varit svåra att nå ut till. För detta ändamål föreslår Vänsterpartiet 10 miljoner kronor mer än regeringen för 2022.

Nytt anslag: Högkostnadsskydd för TBE-vaccin och avgiftsfritt för barn

I syfte att öka vaccinationsgraden mot TBE, i väntan på att ett särskilt vaccinationsprogram är på plats, anser Vänsterpartiet att ett högkostnadsskydd bör införas på högst 200 kronor per dos för vuxna. För barn bör vaccinationen vara helt kostnadsfri. Sverige har i dag inget vaccinationsprogram mot TBE, men Folkhälsomyndigheten har påbörjat ett arbete med att ta fram nationella rekommendationer för TBE-vaccinet. Det är ytterst viktigt att antalet som vaccineras mot TBE ökar eftersom TBE-smitta och förmodad TBE-smitta utgör en belastning för hälso- och sjukvården som går att undvika.

Att vaccinera hela befolkningen enligt denna modell beräknas kosta 3 miljarder kronor. Eftersom en så omfattande vaccinering tar tid bedömer Vänsterpartiet att satsningen bör skalas upp år för år från 100 miljoner kronor 2022 till 200 miljoner kronor och 300 miljoner kronor 2023 och 2024. Vänsterpartiet avsätter 100 miljoner kronor för detta ändamål 2022.

Nooshi Dadgostar (V)

Hanna Gunnarsson (V)

Tony Haddou (V)

Maj Karlsson (V)

Håkan Svenneling (V)

Jessica Wetterling (V)

Karin Rågsjö (V)